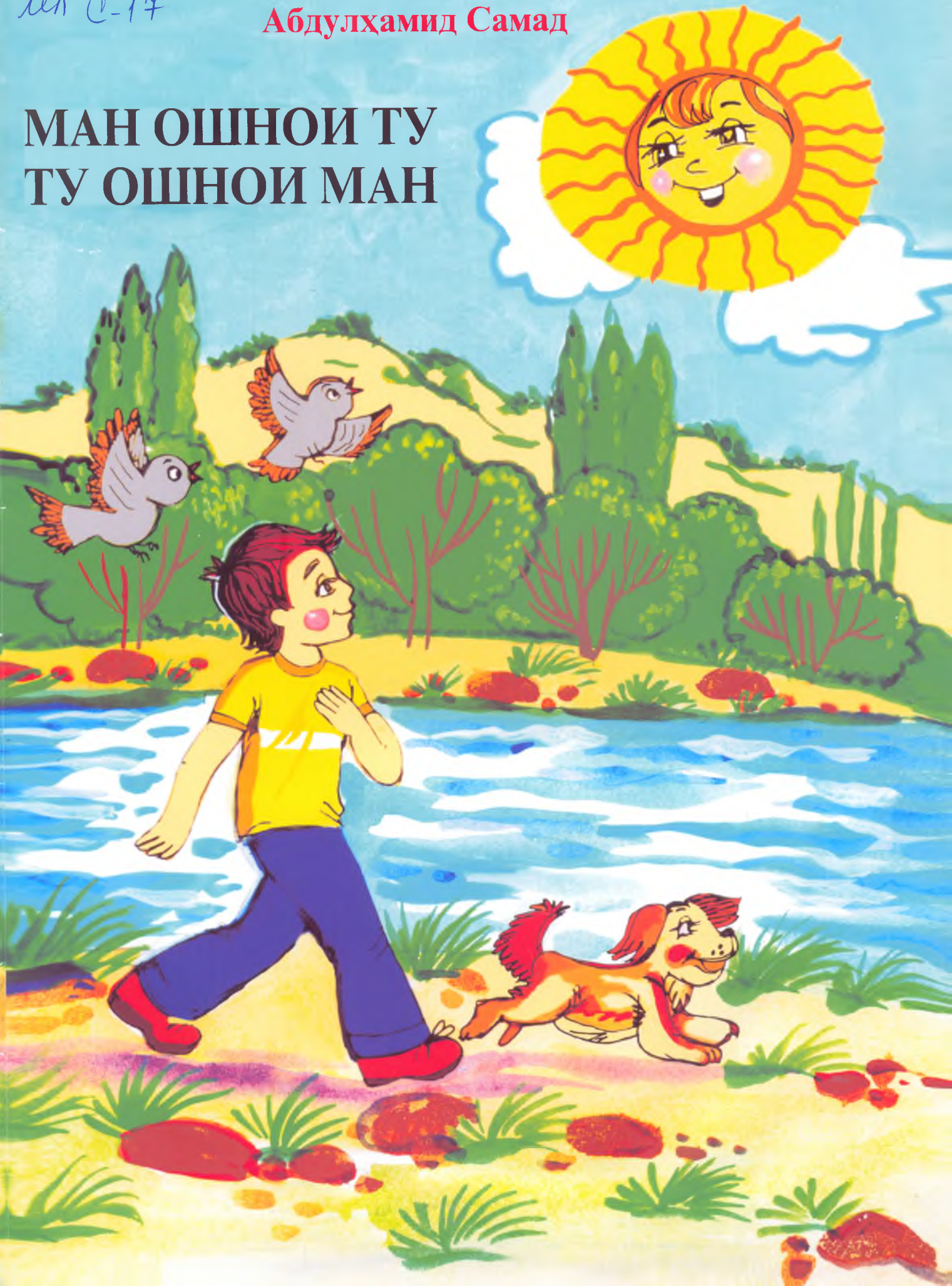

703 2
МЛ С-17

Абдулхамид Самад

МАН ОШНОИ ТУ ТУ ОШНОИ МАН

7032
МЛ С-17

АБДУЛҲАМИД САМАД

МАН ОШНОИ ТУ, ТУ ОШНОИ МАН

Душанбе
«Маориф ва фарҳанг»
2013

ББК

Абдулхамид Самад. Ман ошнои ту, ту ошнои ман. – Душанбе.
«Маориф ва фарҳанг», 2013, 16 сах.

Муҳаррир: С. Миракова

Дар ин китоб ҳикояҳое гирд оварда шудаанд, ки бо забони содаю равон навишта шуда, Шумо, хонандагони хурдсолро ба ҳақиқатпарастӣ, зиракӣ ва меҳру шафқат ҳидоят менамоянд.

Китобхонаи давлатии бачагония Ҷумҳурии Тоҷикистон ба номи М. Мирзақар	
2036	4/8 Б/Ф

ISBN 978-99947-1-1994

©Маориф ва фарҳанг, 2013

ОФТОБ ХАНДИД

Эрач аз хоб хест ва чашмонашро молида-молида ба берун нигарист. Ҳама ҷо тира: аз байни шохҳои дарахтон бинои чорошонаи муқобилро базӯр дид.

Эрач гумон кард, ки ханӯз шаб аст. Охир, ҳар саҳар бозии нурҳои гармаки офтоб ба чашмонаш ўро бедор мекард. Ў дарҳол кўрпаро болои сар мекашид ё бо каф пеши чашмонашро мепушонд. Ва баъди он ки чашмонаш ба равшанӣ одат мекарданд, меҳест. Ба даста-даста нурҳои аз байни шоху барги дарахтон гузаштаву рӯи гулҳои қолин тангавор пошхўрдаи ларзон менигарист ва саросема ба онҳо панҷа мезад. Вале ҳамин ки тангаи ларзони офтобиро гирифтанд меҳост, он ба пушти дасташ савор мешуд ё нопадид мегашт. Эрач гурбавор ба нури ларзонаки дигар чанг мезад, лекин боз кўшишаш беҳуда мерафт. Ў аз ин бозии «рустшавакон» бо нурҳои офтоб мезавқиду механдид.

Писарак ҳоло боз хобиданӣ шуд, аммо овози бибиаш аз ошхона ба гўши ў расид.

– Эрач, хез, ҷони ширин! Имрӯз чаро бисёр меҳобӣ! Хез, ҷони бибӣ, ки ширу чой хунук мешавад...

Эрач дар ҳайрат афтод. Охир, ҳар субҳ баъди баромадани офтоб ширу чой меҳўранд-ку! Имрӯз чаро офтоб намебарояд? Ё боз соат бибиашро фиребида бошад? Худи бибӣ баъзан аз соати деворӣ шикоят мекунад. «Фиребгар шудааст соат, – мегўяд бибӣ. – Онро бурда ба усто медиҳам. Усто гўшахро ки тобид, фиребу найранга бас мекунад. Ҷазои фиребгар ҳамин».

Эрач хоболудона ба ошхона даромад. Бибиаш рӯи дастархон нону чой мегузошт.

– Бибӣ, чаро имрӯз офтоб набаромадааст? – пурсид Эрач.

– Қаҳр кардааст, – ба вай нигариста гуфт бибиаш. – Қаҳр кардааст офтоб.

– Аз кӣ? – ҳайрати Эрач дучанд гашт.

– Аз ту. Аз ҷўраҳоят, – ҷиддӣ ҷавоб дод бибиаш.

– Аз ман?

– Бале, аз ту.

– Барои чӣ? – Эрач чашмонашро бо пушти даст молида-молида ва калонтар кушод.

– Барои он ки ту аз об метарсӣ, дасту рўятро намешўйӣ, либосҳоятро доим чиркин мекунӣ. Офтоб бачаҳои тарсончак, бачаҳои дасту рўяшон чиркинро дидан намехоҳад... Боз барои он ки дирӯз ту ва ҷўраат бо тўб тирезаи момои Зеборо зада шикастед. Офтоб аз ин рафтори бади шумо ранҷидааст... Боз барои он ки ту дина дафтари ақоятро дарондӣ, ба болои ин намондаӣ, ки хоҳарат нағз дарс тайёр кунад. Имрӯз муаллимон онҳоро чанг мекунанд, ё ба рўзномаҳояшон баҳои «ду» мегузоранд. Ин гуноҳҳои туро офтоб фаҳмида, бо қаҳру ғазаб гуфтааст, ки ман баромада, рӯи ин хел бачаҳои беодоро дидан намехоҳам.

– Акнун офтоб тамоман намебарояд? – ба чашмонаш ашк давида, гиряомез пурсид Эрач.

– Мебарояд, ба шарте ки ту дасту рӯятро нағзакак бишӯйӣ, бо чӯраҳоят дигар бетартибиву беодобӣ накуни. Бачаи нағз, гапгир, хушодоб шавӣ, офтоб дарҳол мебарояд.

Эраҷ он рӯз дасту рӯю дандонҳояшро нағзакак шуст. Ба бибияш ваъда дод, ки ҳеҷ гоҳ бетартибӣ намекунад, чӯраҳояшро ҳам аз рафтори бад нигоҳ медорад. Вале офтоб набаромад. Осмон пури абри сиёҳу кабуд буд. То шаб борон бориду борид. Писарак тамоми рӯз зику дилтанг дар хона нишаст. Субҳи дигар, вақте ки Эраҷ аз хоб чашм кушод, хона аз нурҳои офтоб равшан буд. Ӯ табассум кард ва гуфт:

– Офтоб, дигар ману чӯраҳоям бетартибӣ намекунем. Ҳар рӯз баро, Офтоб! Мебаройӣ?

Офтоб хандид, бибӣ хандид. Эраҷ ҳам хандид. Хона пури ханда, пури пури офтоб шуд.

СОКИНИ НАВ

Хонаи Анӯшаино чандон васеъ нест, худашон базӯр меғунчанд. Агар нисфи шаб мабодо меҳмоне биояд, Анӯша ва додараш дар дахлез мехобанд. Ана дар ҳамин хона боз як сокин зиёд шуд. Аммо аз ин на ба ҷабини падару модар чин афтод, на Анӯшаю додараконаш нороҳат гаштанд. Баръакс, ҳама аз шодӣ қад-қад парида, гирди меҳмон парвона шуданд. Сокини нав кабкчӯчае буд. Онро Кова аз кӯҳ овард. Чӯча рӯйи қолин ин тарафу он тараф давида, ду-се карат бол афшонда, сипас, ҳайрон монд: ба гулҳо нигариста, нӯл зад ва бештар ҳайраташ афзуд. Шояд чӯчаяк, гарангу пакар, аз худ мепурсид: чаро ин гулҳо ранги зебо доранду бӯй не? Барои чӣ чун гулу гиёҳҳои кӯҳистон ўро аз чашми одамон намепӯшонанд? Гулу сабззорони дидаи ӯ ин хел набуданд-ку. Эҳа, кабкчӯча аз бӯю ранги онҳо маст мешуд, бо овози борикаш мехонду мехонд.

Дили чӯчаяк гум зад. Ва гардан ёзонда ба ёди обу ҳаво ва гулу сабззорони кӯҳистон қаҳ-қаҳа зад. Кӯдакон аз шодиву ҳаяҷон боло-боло ҷаҳида, мисли кабкчӯча қоҳ-қоҳ заданд. Кова наздаш пиёлаи об ниҳод. Охир, кабкчӯчаро аз роҳи дур овардааст, эҳтимол ташна бошад. Дигаре кафи дондорашро пеши нӯли чӯча дошт.

– Бачаҳо, чӯчаро азоб надихед. Монед, ки худааш ба шумо шиносонад, – гуфт падар.

– Хайр, мо ҳам худро бишиносонем? Ман Шодӣ, – гуфт яке.

– Ман Анӯша. Нашинохтӣ? – гуфт дигаре.

Чӯчаяк чик-чик садо доду часта сари китфи Кова нишаст. Аз ин ҳам бачаҳо беҳад хурсанд шуданд.

– Донистед, ки кабкчӯча чӣ гуфт? – пурсид падар ва шарҳ дод. – Гуфт, ки ҳоло ман фақат Коваро мешиносам. Чӯраи Кова мешавам.

– Бо мо ошно намешавад?

– Мешавад. Лекин ҳозир шалпар аст. Аввал дам гирад, муносибату рафтори шуморо дида, чӣ хел одам буданатонро фаҳмида, баъд ошно мешавад.

– Наход? Кова, кабк ба ту чӣ хел чӯра шуд?

–Аз чанги боша раҳондамаш. Чанд шабу рӯз дар кӯху пушта дар бағалам гардондамаш. Бо кафам обу дон додам...

–Бачаҳо, дӯсти нағза дар рӯзи мушкил меёбед, – гуфт маънидорона падар.

Кабкак гарданаширо боло бардошта қоҳ-қоҳзанон ба бачаҳо нигарист.

– И-и-и, чӣ гуфт? – баробар суол доданд онҳо.

– Гуфт, ки сухани падаратон рост аст.

Дар ин лаҳза кабкак аз сари китфи Кова парида, болои миз нишаст ва ба маҷаллаи кушодаи «Чашма» кунҷковона нигариста, ба ҳарфҳои он тук-тук нӯл зад. Аз ин ҳам кӯдакҳо ба шӯру шавқ омада, ба падар гуфтанд:

– Кабкҷӯча доно будааст. Бинед, маҷаллаи «Чашма»-ро мехонад.

Кабкак қоҳ-қоҳ зад. Падар хандид, модар хандид, ҳамаи бачаҳо ҳам, мисли кабк қоҳ-қоҳ заданд.

ҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ

Писараки шаҳрӣ бо падараш бори аввал ба сайри талу теппаҳо баромад. Авҷи баҳор. Ҳама ҷо сабзаву гулпӯш. Лекин осмон ҷо-ҷо абрнок. Абрҳо ҳар хел буданд: сафедтоб, кабудранг, гулобӣ. Офтоб гоҳ зери абрҳо пинҳон мешуд, гоҳе шуълаҳои гарм мепошид. Аз ин ҷиҳат лаҳзае болои сари онҳо соя чатр мекашид, замоне олам равшанистон мешуд. Писарак, ки танҳо аз паси гулпаракҳо медавид, ё аз дидани сангпушту гамбӯсақҳо завқида қад-қад мепарид, аз бозӣ ва рангорангии табиат ҳайрон мешуд. Охир, ин ҷо соя, дусад-сесад метр дуртар равшан аст. Чаро ин хел? Вай сӯйи падараш, ки ҳар хел гиёҳ мечид, медавид, то сабаб пурсад. Вале ба падар нарасида, боз офтоб мебаромаду ҳама ҷоро нурборон мекард. Аз ин ӯ ҳам шод мешуду гулпаракҳои рангинбол ҳам, шапаракҳо парвоз карда, ҳатто гирди ӯ печутобхӯрон ба бозӣ мекашидандаш. Писарак аз пасашон метохт, баъзан ба алафҳо пешпо хӯрда меафтиду қоҳ-қоҳзанон рӯйи қолини гулу сабзаҳо меғелид.

Ниҳоят онҳо ба сари баландие расиданд. Падари писарак тӯрхалтаашро ба шохи дӯлонаи ғарқи гул овехта, дар сояи он нишаст. Писарак низ хастаҳол рӯйи маҳмали сабзаҳо дароз кашид ва ба осмон нигарист. Нурҳои офтоб аз байни шоҳу гулҳои дӯлона гузашта ба чашмони ӯ шӯхиву бозӣ мекарданд. Ин ҳам писаракро хушҳол кард. Ӯ бархеста даст ба китфи падараш, ки ғарқи тамошои осмони каб-кабуд буд, ниҳод ва пурсид:

– Додо, Офтоб чашм дорад?

– Дорад, писарам.

Писарак лаҳзае ба хаёл рафт, баъд боз пурсид:

– Чаро ман ба ҳар кучое равам, Офтоб аз пасам меояд?

– Барои он ки ту танҳо намони, бачачон, натарсӣ, пеши поятро, тамоми оламо бубинӣ, наафти... боз хунук нахӯрӣ. Медонӣ, Офтоб ниҳоят бачаи нағз аст...

– Ин хел бошад, ман Офтобро дӯст медорам, ҷӯраи Офтоб мешавам.

– Кори нағз мекуни, шери додо, – табассум ба лаб гуфт падар.

– Додо, ба Офтоб бигӯям, ки ман ҷӯрааш мешавам?

– Албатта, писарам.

Писараки шахрӣ аз шодӣ аз ҷояш парида, байни алафзор давид ва дастонашро сӯйи Офтоб бардошта фарёд зад:

– Эй Офтоб! Ман ошнои ту шудам, ту маро ҷӯра мегирӣ?

Ҳама ҷо ором, сабзу гулпӯш, равшан. Гулпаракҳои рангинбол саргарми парвоз. Аммо аз Офтоб садое не. Писарак хичил гашт:

– Ҷавоб намедиҳад-ку? – бедимоғ пичиррос зад писарак.

– Ҷавоб дод, – гуфт падараш. – Лекин ту нашунидӣ. Чашмак зад Офтоб. Забони Офтоб нурҳои Офтоб аст, писарам. Офтоб бо нурҳояш ба мо гап мезанад. Бин, чӣ хел ханда дорад Офтоб. Ба ту мегӯяд, ки бидон: ба ҳар кучое равӣ, танҳо нестӣ, ман ҳамеша болои сарат ҳастам. Ман ошнои ту, ту ошнои ман!

Писарак аз шодию сурур дар курта нагунчида, дав-давон омада, гардани падарашро ба оғӯш кашид.

Ва боз дастонашро ба осмон бардошта, шодона фарёд зад:

– Ҳе, Офтоб! Ту ошнои ман, ман ошнои ту!

Офтоб чашмак зад. Писарак акнун, дилпур буд, ки як дӯсти чонӣ пайдо кард...

ТУҲФАИ ДАҲМАРДА

Охири баҳору аввали тобистон ҳамроҳи падарам аспсавор сайри кӯҳистон рафтем. Талу теппа ва кӯҳҳои баланд ханӯз аз сабзаву гулҳо ҷомаи рангоранг ба бар карда, мисли қолин зебову дилкаш менамуданд. Хониши мурғон аз ҳар тараф бо садои шаршараҳо меомехт. Олам аз бӯйи алафу хониши чирчирақҳо пур буд. Дар марғзорони каб-кабуд гову мол паҳну парешон аз алафҳои тозаву башира мечариданд. Дар ҷо-ҷо, сари ёлаҳо бачаҳо асо сари китф, сурудхонон подабонӣ мекарданд.

Аз пеш хаймае баромад. Соҳиби хайма ошнои деринаи падарам будааст. Вай моро шодона пешвоз гирифт. Дар суфаи лаби чашма, ки аз хайма дах-понздаҳ қадам дуртар буд, палосу кӯрпачаҳо андохт. Даҳмарда ришу мӯйлаби хушрӯ, саллаи калон, камарбанд, гилофу корди дастааш устухонӣ дошт. Махсусан муккиҳояш тамошобоб буд. Сухбати падарам бо ӯ шира баст. Ман аспамонро дар сабззор баста, аз паси барраву бузғолаҳои дӯструяк ва парвонаҳои нақшинбол хеле давидам.

Баъди соате падарам маро ҷеғ зад.

– Шокир, вақти рафтани шуд, – гуфт ӯ.

Ман бо дили нохоҳам аспро пеши падарам овардам. Ба ростӣ ханӯз аз тамошои кӯҳистон ва бозии барраву бузғолаҳо сер нашуда будам.

Падарам аспро лаҷом мезад. Амаки даҳмарда аз хайма баромад. Вай дар даст обқадуи сарбуридаи хурмамонанде дошт, ки гирдаш танга-танга сӯроҳ буд.

– Писари ошно, – гуфт ӯ ба ман наздик шуда, – як ҷӯча диҳам, мегирӣ?

– Ҷӯчаи чӣ? – ба ҷойи ман пурсид падарам.

– Ҷӯчаи кабк. Арӯсак шудааст. Худам ромаш кардам...

– Албатта мегирад! Эҳе, ин тухфаи нағз, оличаноб-ку, – падарам аз ман ҳам бештар хурсанд шуд.

– Лекин пояш шикастагӣ. Боша задааст, – бо афсӯс гуфт даҳмарда ва кабкчӯчаро аз кадуқафас бароварда, рӯйи кафаш гузошт. – Як ҳафта пеш аз байни алафҳо ёфтам. Ба пойи шикастааш чӯбчаҳои ҳамвор монда, бо ҳамир нағзакак латтапеч кардам. Ду ҳафта баъд сип-сиҳат мешавад.

Ман аз шодӣ чи гуфтанамро намедонистам. Кабкчӯчаро бо кадуқафас аз амаки даҳмарда гирифтам. Чӯча қанотак мезад, бо овози борик мехонд, чик-чиккунон бо амаки даҳмарда хайрухуш мекард, нигоҳи нарму зираконаашро аз мо намеканд.

– Писари ошно, агар кабкчӯчаро нағз нигоҳубин накунӣ, малӯл мешавад, – чиддӣ гуфт даҳмарда.

– Амак, боша чаро чӯчаро задааст?

– Боша парандаи ганда аст, нӯлу чанголи тез дорад, – гуфт амаки даҳмарда ва афзуд, – парандаҳои аз худаш хурдро шикор карда мехӯрад.

– Амак, кабкчӯча калону зӯр шавад, бошаро зада метавонад? – пурсидам.

– Албатта! Ба шарте, ки нағз нигоҳубин бикунӣ, – гуфт амаки даҳмарда.

Кабкчӯчаи пошикаста пас аз як моҳ тамоман сиҳат шуд. Падарам барояш аз шӯлаш қафаси гунбазшакл сохт. Ҳоло фарбеҳу калон шудааст. Аз мактаб меояму кабкро аз қафас мебарорам. Чонварақ болу пар афшонда, ба чор тарафи ҳавлӣ хиромону болафшон ва частухезкунон медавад, фарёд мезанад, тамошои ачибе барпо мекунад. Баъзан хурӯсамон нописандона омада донҳояшро хурданӣ шавад, кабк бо нӯлу панҷаҳояш онро чунон мезанад, ки хурӯс қигосзанон мегурезад. Ба хаёлам, кабки ман ҳозир аз боша ҳам наметарсад.

Чанде пеш кабкро ба кӯҳистон, пеши амаки даҳмарда бурдам. Вай кабкро дида, шодона сар чунбонду гуфт:

– Офарин, писари ошно!

ДУ ГУНОҲ

Баҳром дар синфи дуюм мехонад. Боинтизому аълохон аст. Вай одати аз мактаб гурехтан ё ба дарсҳо дер рафтан нашошт. Ҳар сахар баробари падару модар аз хоб мехест, пас аз адои варзиш нағзакак дасту рӯ мешусту нонушта мекард, либосҳояшро пӯшида, ба мактаб мерафт.

Падару модар аз хонишу одоби Баҳром хушнуд буданд. Вале ин сахар Баҳром мактаб рафтан нахост. Ӯ аввал нашоштани дафтар, баъд дарди сарашро баҳона овард.

Модар аз ин рафтори Баҳром ранчид, асабиву малӯл ба кор рафт. Ханда аз лабони додару хоҳараконаш гурехт. Онҳо ба якдигар ҳайратмандона нигаристанд: ба Баҳром чӣ шуд? Вай ин хел бачаи гарданшаху якрав набуд-ку. Ё дар таги коса нимкосае бошад?

Ҳамин вақт падари Баҳром аз кор баргашт. Вай тамоми шаб кор карда хаста буд, хобидан мехост. Аммо Баҳромро дар хона, назди телевизор дида ба ташвиш афтод.

– Чаро ба дарс нарафтаӣ? – пурсид ӯ.

– Сарам дард мекунад, – ҷавоб дод Баҳром ва хост ба хонаи хоб гузарад. Падар ӯро боздошта, ба пешониаш даст расонда гуфт:
– Ҳарорат надорӣ-ку?
– Намедонам, паси сарам дард мекунад, – нолишкунон гуфт Баҳром.
– Ин корат нагз не, писарам, – норозиёна гуфт падараш. – Либосҳоятро пӯшу тез мактаб бирав.

– Дер шудааст, муаллима ҷанг мекунад, ба синф даромадан наметонад, бачаҳо механданд, – баҳона овард Баҳром.

– Узр пурс. Муаллима инсони меҳрубон аст, туро мебахшад...

Баҳром бо дили нохоҳам либос пӯшида мактаб рафт. Вале баъди даҳ-поздаҳ дақиқа баргашт.

– Э, аллакай омадӣ-ку?

– Муаллима ба дарс роҳ надод.

– Узр пурсидӣ?

– Ҳа.

– Чӣ гуфт?

– Гуфт, ки... гуфт, ки хонаатон рав, барои ту имрӯз дар синф ҷой нест.

Падар пас аз каме андеша карду бо овози хаста пурсид:

– Рост мегӯӣ?

– Ҳа...

– Аз гапат бӯӣ дурӯғ меояд-ку?

– Эъ, бовар накунед, рафта аз муаллима пурсед, нигоҳашро гурезонда гуфт Баҳром.

Падар аз дасти ӯ дошта, роҳи мактабро пеш гирифт. Баҳром бо дили нохоҳам қадам мемонд. Даҳлези дабистон чунон ором буд, ки гӯё дар он ҷо дарс намегузаштанд. Падар дари синфро оҳиста кӯфт. Муаллима дар як даст бӯр ва дар дасти дигар китоб, аз синф баромад.

–Салом, муаллима, – оҳиста гуфт падар ва ранчишомез афзуд: – Муаллима, узр, ки имрӯз Баҳром ба дарс дер омад. Ман ӯро базӯр фиристодам, лекин шумо ба синф роҳ надодед...

– Наход? Ман имрӯз Баҳромро ҳозир мебинам! – хитоб кард бо табассум муаллима. – Баҳромҷон, ту одати дурӯғгӯӣ надоштӣ-ку. Нагз не, ҳам ба мактаб наомадӣ, ҳам падаратро саргардон кардаӣ. Ҳай-хай-хай... Ку, ба синф даро!

Баҳром аз ҳичолату шарм сар бардошта наметавонист. Охир, падараш аз дурӯғи вай назди муаллима шармсор шуд.

Лекин бегоҳӣ сирри Баҳром фош гардид. Вай рӯзи гузашта бо бачаҳои бадхону дарсгурез саргарми бучулбозӣ шуда, дарс тайёр накардааст. Барои ҳамин мактаб рафтан нахостааст. Акнун, ба ивази кирдори ночо – ду баҳои «ду» оварда, ба хандаву сарзаниши хоҳараконаш дучор гашта, ҳатто аз алам зор-зор гирифт...

АСПИ БОДӢ

Мо ду асп доштем: байтали пири корӣ ва аспи гули бодом. Ин асп курраи ҳамин байтал буд.

Падарам хангоми сайру саёҳат ё бозор рафтан ба аспи гули бодом зину абзори нав зада савораш мешуд. Ҷонвар чунон ҳамвор ва зебо роҳ мерафт, ки ҳама ба он бо ҳавас менигарист. Вале ман ин аспро дӯст намедоштам, чунки сернозу бодӣ буд. Ҳатто хангоми аз паҳлуяш гузаштан шеҳакашон гӯшҳояшро хобонда, ҷуфтак мепартофт, ё даҳонашро калон кушода, таҳдиди газидан карда, маро саҳт метарсонд. Ба болои ин ғайри падарам ба касе иҷозат намедод, ки ба ӯ даст расонад.

– Аспат ганда аст, – мегуфтам.

– Не, мисли ту шӯҳ аст, – посух медод падарам. – Калонсол ки шуд, аҳл мешавад.

Аммо байтал хизматгори хона буд. Аз субҳ то шом калону хурд савораш мешуданд, бор мебурду бор меовард.

Тирамоҳе байтал касал шуд, касали саҳт. Ҷонвар сархаму хаста меистод, обу коҳро ба даҳон намегирифт. Вазнин-вазнин нафас мекашиду аз чашмони алобулои хастааш гура-гура об мерехт. Падарам баъди аз назар гузаронидани даҳону бинии асп пешонии ҷонварро силакунон гуфт, ки хайвон аз хӯрдани ягон хӯроки ифлос нохуна шудааст.

– Оҳо, дигар сихат намешавад? – бо ташвиш пурсидам ман. Охир байтал хайвони дӯстдори хонаводаи мо буд.

– Пеши табиб мебарам, – гуфт падарам. – Давои дард дар дасти табиб аст.

Падарам байталро аз хонаи табиб оварда ба ман фармуд, ки ҳар нисфирузӣ онро дар наҳри деҳа бишӯям. Баъди се-чор карат оббозӣ дорондан иштиҳои байтал кушод. Ҷонвар алафҳои тару тозаи лаби наҳрро чарид.

Ҳамон рӯзҳо барои пӯшонидани иморати навамон ду банд най лозим шуд.

– Байтал лоғару камқувват аст, – гуфт падарам ва саҳар ба аспи гули бодом зину лаҷоми байталро зада, дар як каду об, дар рӯймоле нон, ангуру себ, шафтолуву анҷир гирифта, ба як чашми хурчин андохту ба чашми дигар дос ва дастпӯшаку арғамчин. Мо аспсавор роҳи найзорро пеш гирифтем. Ман шод будам, ки оқибат ба ин асп савор шудам ва имрӯз боркашиашро мебинам. «То кай муфт коҳу чав хӯрда мехобӣ? Як бор ту ҳам таги обу арақ бимон, аҳл мешавӣ», – хаёлан мегуфтам. Вале ҷонвар парвои фикру хаёли ман надошт. Бо вучуди лаҷомро саҳт кашидани падарам, гоҳ давидаю гоҳ бозикунон ҷуфтак партофта, қариб маро меафтонд. Бо тарс аз миёнбанди гулдузии падар дудафта маҳкам медоштам. Ниҳоят худи асп ҳам чазояшро дид: дар обу арақ тар шуд...

– Дар хона дилгир шудааст, – гуфт ғамхорона падарам. – Саҳрои кушод масташ кард. Мехоҳад битозаду дуди дил барорад...

– Гоҳ-гоҳ ба ҷойи байтал бор кашад, аз саҳрои кушод сер мешавад, – гуфтам.

– О ин аспи боркаш не, зеби ҳавлӣ аст, – ранчишомез гуфт падарам. – Одам моли зеборо хор намекунад. Тамошояш, як боракак ин хел савор шудан ба он ба ҷаҳон меарзад. Ту, бача, инро намефаҳмӣ?

Ман дигар ҳарфе назадам. Вақти чошт ба полизпоия кайҳо лошшудаи канори найзор расида, аз асп фуромадем. Падарам хурчинро ба ман дод ва таъкид кард:

– Аз асп дур, дар сояҷо бимон, ки об гарму меваҳо вайрон нашаванд...

Ва лачом аз сари асп бароварда, зертангу забартангро сушт карда, гулмеҳи танобро дар ҷойи сералаф ба замин кӯфт. Пасон корҷома ба тан дастпӯшакҳоро ба панҷа кашида, дос сари китф ба найзор даромад. Ман ҳам аз пасаш рафтам. Вай аз захбур найҳои беҳтаринро боҳавсала медавиду ҷо-ҷо даста-даста мегузошт. Ман дарҳол онҳоро кашон-кашон берун мебаровардам.

– Ҳе, садқаи бачаи қобиле. Офарин, паҳлавон! – маро ситоиш мекард падарам. – Ёд гирифтани кор ба фойидаи худат...

Офтоби тирамоҳ лаҳза ба лаҳза гармтар, бӯю тафи нофорами найзор бештар шуда, нафасро мегардонд. Ба болои ин лашкари хираи хомӯшакҳо ба рӯ, буни гӯш, паси гардан, банди даст, ҳатто аз болои курта ба бадан неш зада, ҳарисона хун мемакиданд. Баъзан ба даҳон, чашм, сӯроҳи бинӣ ё гӯш даромада, моро безор мекарданд. Аз хашм намедонистам кадомро аз худ ронам, кадомро бо каф зада маҷақ созам. Асп ҳам беқарор буд. Пой мекуфт, бо хушаи дум бо лашкари хомӯшак «чанг» мекард, сар метаконду ёл меафшонд. Шояд пашшаҳо ба сӯроҳии бинии ӯ низ медаромаданд, ки фирих-фирих садо мебаровард. Ва ҳамин ки маро мездид, таваллоомез шеҳа мекашид. «Чаро меистед? О, ин пашшаҳои хунхор баданамро ғирбол карданд. Биёед аз ин дӯзах тезтар равем», – гӯё мегуфт ҷонвар. Ман бо писханд ҷавобаш меодам: «Ҳа зӯрат омад? Тоқат бикун, ошно. Ин ҷо хона нест, ки бо ноз дар соя бихобӣ, ҳама дар хизматат бошад. Як бор азоби байталро бикаш, мефаҳмӣ, ки боркашонӣ осон нест».

Падарам шеҳаи илтиҷоомези аспро магар шунид, ки аз байни найзор овоз дод:

– Ҳа, ҷонвар-а, як дами дигар сабр бикун...

Фурсате пас падарам як дарза най сари китф аз найзор баромад. Вай дарзаро лаби роҳ партофт ва найҳои овардаи маро болои боғбанд рӯи ҳам гузошта баст. Сипас, рӯи дарза нишаста, сару рӯи чанголуди арақшорашро бо миёнбанд поккунон нафаси тӯлонӣ кашида гуфт:

– Бачаҷон, обро биёр ҳалқамро тар кунам, ки сӯхтам...

Сӯйи хурчин тохтам. Худам низ аз ташнагӣ маътали ҳамин ишора будам. Вале хурчинро дар хок ҷӯлида, нону меваҳоро поймолшуда, обкадура порра-пора дида фиғонам баромад:

– Э, нобакоре! Э, бетамизе! Кадуро шикастӣ?!

Асп нописандона сӯям нигарист ва масҳараомез лаб ҷунбониду дандонҳои зардашро намоиш дод: яъне шикастам, аз дастат ҷӣ кор меояд?

– Огоҳат карда будам-ку, – гуфт бо ришханд падарам. – Хайр, хафа нашав, ҳозир меравем...

Ва ӯ бо рӯймол пашшахоро суркунон рафта, пораҳои нонро чида ба найзор партофт ва хӯрчиро такида-такида ба асп гилаомез гуфт:

– Ту ин хел бифаросат набудӣ-ку. Ошноӣ ҳамин хел мешавад? Мо ташна, оби ин чо шӯр, бадбӯй. Ҳай дарега... Аз ту инро умед надоштам.

Падарам барои дастшӯйӣ ба захбури найзор ҳамбид. Асп магар аз кирдори ношоистаи худ ва таънаву маломат изо кашид, ки бо сари ҳам якта-якта қадам монда, паси ғишаҳои килк пинҳон шуд. Ман ҳам аз хашму ғазаб аз ӯ рӯ тофта, болои дарза нишастам: он лаҳза афти ин чонвари бодиро дидан намехостам.

– Эҳа, муъчизаро бубин! – Пас аз фурсате овози пурҳаяҷони падарам маро ба худ овард. – Э, дар сумат чонуме! Гунохатро ислоҳ кардӣ? Офарин!

Ба ростӣ аз хайрат даҳонам воз монд. Охир, асп аз байни ғишае як тарбузи калони алоро бо фукаш телакунон ба берун мебаровард.

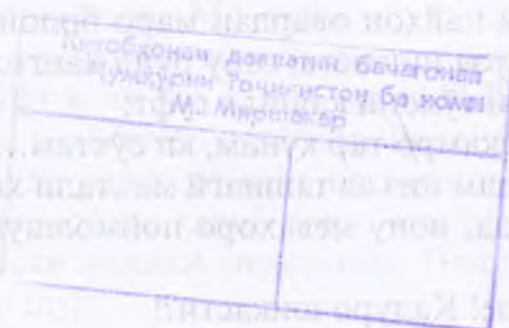
– Дидӣ? Ба фаросаташ коил шудӣ? – шоду мамнун гуфт падарам ва рафта тарбузро сари як даст бардошта, бо дасти дигар пешонӣ ва ёлу гардани аспро молид. – Шох бош, ошноиро ҳалол кардӣ!

Чашмони падарам аз хурсандӣ медурахшиданд. Вай омада рӯйи дарзае нишаста, корд аз гилоф бароварду тарбузро пора кард... Эҳа, мисли лола суп-сурх буд даруни тарбуз...

– Ҳай-ҳай, ях барин хунук аст. Бигир, гарду чанги халк, дилу чигарро тоза мекунад, – мегуфт падарам.

Ба ростӣ, ин хел тарбузи сардак, хушоб, башира ва ширинро бори аввал мехӯрдам...

Асп ба тарбузхӯрии мо бо ҳавас нигариста, маҳин-маҳин шиҳа кашид: Яъне, маро фаромӯш накунед, насибаамро диҳед...

ДАМАДИНАЛИКОВА
УТ ПОНШО НАМ
НАМ ПОНШО УТ

МУНДАРИЧА

Офтоб хандид.....3
Сокини нав.....5
Љураи офтоб.....6
Тухфаи дахмарда.....8
Ду гунох.....9
Аспи бодй.....12

АБДУЛҲАМИД САМАД

**МАН ОШНОИ ТУ,
ТУ ОШНОИ МАН**

Мухаррири
техникӣ
Ҳуруфчин
Тарроҳ ва саҳифабанд

Умар Азизов
Шахло Парвонаева
Самандар Яъкубов

Ба матбаа 13.06.2013 супорида шуд. Ба чопаш 17.06.2013 имзо шуд.
Андозаи 70x100 1/16 Коғази офсет. Чопи офсет. Ҷузъи чопӣ 1. Адади нашр
1000 нусха.

Муассисаи нашриявӣ «Маориф ва фарҳанг»-и
Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон.
734018, ш. Душанбе, кӯчаи Н. Қарабоев, 17.
Тел: 233-93-97, тел/факс: 233-93-97.
E-mail: haitova@inbox.ru

МАОРИФ ВА ФАРҲАНГ

ISBN 978-99947-1-1994

9 789994 711994